

Ακαδημαϊκό έτος: 2004 - 2005

Εξάμηνο: Δ΄

Μάθημα: Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα

Διδάσκων Καθηγητής: κ. Δημητρόπουλος Ανδρέας

ΘΕΜΑ: «Η ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΚΡΑΤΗΣΗ»

Υπεύθυνη: Διώνη – Διονυσία Καραβοκύρη
A.M. : 1340200300963

Αθήνα 2005

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η προσωπική κράτηση αποτελεί ένα νομοθετικό θεσμό με ευρεία εφαρμογή, η οποία έχει προκαλέσει τα τελευταία χρόνια ποικίλες συζητήσεις και αντιγνώμεις σχετικά με τη συνταγματικότητα ή μη του θεσμού. Η παρούσα εργασία που πραγματεύεται την προσωπική κράτηση αναλύει το θεσμό στα τρία κεφάλαια που ακολουθούν επισημαίνοντας τα γενικά στοιχεία του θεσμού και ειδικότερα την επιβολή του θεσμού στο Εμπορικό και Πτωχευτικό Δίκαιο καθώς και την επιβολή του για χρέη προς το Δημόσιο. Ειδικότερα, η εργασία αυτή, βασισμένη σε έγκριτη βιβλιογραφία, προσδιορίζει την έννοια του θεσμού, τις περιπτώσεις εφαρμογής του, καθώς και τα διαδοχικά νομοθετήματα που διέπουν την εφαρμογή του. Μέσα από την αναγνώριση της ανθρώπινης αξίας ως ακρογωνιαίου λίθου της ελληνικής έννομης τάξης, εξετάζεται αν ο θεσμός είναι σύμφωνος με τη συνταγματική αρχή της ανθρώπινης αξίας.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Α.Ε.	Ανώνυμη Εταιρία
αρ.	άρθρο
Γνωμ.ΝΣΚ	Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους
Δ.Ε.Η.	Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού
δηλ.	δηλαδή
Δ.Ο.Υ.	Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία
Δ.Σ.	Διοικητικό Συμβούλιο
ΔΣΑΠΔ	Διεθνές Σύμφωνο Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων
εδ.	εδάφιο
Ε.Ε.	Ετερόρρυθμη Εταιρία
Ε.Ν.	Εμπορικός Νόμος
ΕΟΤ	Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού
επ.	επόμενα
Ε.Π.Ε.	Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης
Ι.Κ.Α.	Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Κ.Ε.Δ.Ε.	Κώδικας Είσπραξης Δημόσιων Εσόδων (ν.δ. 356/1974)
ΚΠολΔ	Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας
κτλ	και τα λοιπά
ΚΦΔ	Κώδικας Φορολογικής Δικονομίας
ν.	νόμος
NAT	Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο
ν.δ.	νομοθετικό διάταγμα
ΝΠΔΔ	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΝΠΙΔ	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
ΝΣΚ	Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
ΟΓΑ	Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων
Ο.Ε.	Ομόρρυθμη Εταιρία
ΟΛΠ	Οργανισμός Λιμένα Πειραιά
ΟΤΑ	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
παρ.	παράγραφος
π.χ.	παραδείγματος χάρη
Συντ.	Σύνταγμα
ΤΕΒΕ	Ταμείο (Ασφαλίσεως) Επαγγελματιών & Βιοτεχνών Ελλάδας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	σελ. 1
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	σελ. 2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	σελ. 4
1. Προσωπική ασφάλεια	σελ. 4
2. Ο θεσμός της προσωπικής κράτησης	σελ. 4
3. Η αρχή της αξίας του ανθρώπου	σελ. 5
4. Άρθρο 6 παρ. 1 Συντάγματος	σελ. 6
5. Ειδικότερα για το δικαστικό ένταλμα και την αρχή της αναλογικότητας	σελ. 7
6. Τι ισχύει στις ανεπτυγμένες χώρες	σελ. 7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: Η ΠΡΟΣΩΠΟΚΡΑΤΗΣΗ ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ & ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	σελ. 8
7. Η προσωποκράτηση ως συνέπεια εμπορικού χρέους	σελ. 8
8. Η προσωποκράτηση στο Πτωχευτικό Δίκαιο	σελ. 8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄: ΠΡΟΣΩΠΟΚΡΑΤΗΣΗ ΓΙΑ ΧΡΗΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ	σελ. 10
9. Γενικά	σελ. 10
10. Διαδικασία	σελ. 10
11. Αίτηση προσωπικής κράτησης	σελ. 11
12. Περιορισμοί	σελ. 13
13. Εκτέλεση απόφασης	σελ. 17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄: ΓΝΩΜΕΣ ΥΠΕΡ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ – ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ	σελ. 24
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	σελ. 24
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	σελ. 25
SUMMARY	σελ. 25
ΛΕΞΕΙΣ – ΚΛΕΙΔΙΑ	σελ. 26
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	σελ. 27

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Η προσωπική ασφάλεια υπό την στενή έννοια του όρου προστατεύεται από το Σύνταγμα και αφορά την προστασία από αυθαίρετη σύλληψη και κράτηση.

Η πρώτη αναφορά στην προστασία από αυθαίρετη σύλληψη και κράτηση συναντάται στη ρήτρα 39 του αγγλικού Μεγάλου Χάρτη των Ελευθεριών του 1215, καθώς και σε μεταγενέστερους αγγλικούς νόμους. Παροχή τέτοιας προστασίας απαντάται προπάντων στον Habeas Corpus Act του 1679 (ισχύει μέχρι σήμερα μετά από δύο τροποποιήσεις, το 1816 και το 1862). Επιπλέον η προσωπική ασφάλεια κατοχυρώνεται και στις τροποποιήσεις του αμερικανικού συντάγματος (1791) και στα επαναστατικά συντάγματα της Επιδάουρου (1822) και της Τροιζήνας (1823). Στο διεθνές δίκαιο κατοχυρώθηκε μεταπολεμικά η προστασία αυτή (Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Διεθνές Σύμφωνο περί ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων).

Η παρ. 3 του άρθρου 5 του ισχύοντος Συντάγματος κατοχυρώνει την προσωπική ασφάλεια καθώς ορίζει ότι: «Η προσωπική ελευθερία είναι απαραβίαστη. Κανένας δεν καταδιώκεται ούτε συλλαμβάνεται ούτε φυλακίζεται ούτε με οποιονδήποτε άλλο τρόπο περιορίζεται, παρά μόνο όταν και όπως ορίζει ο νόμος».

Στην ευρεία έννοια της φυλάκισης υπάγεται κάθε μορφής στέρηση της φυσικής ελευθερίας είτε στο πλαίσιο της εκτίσεως στερητικής της ελευθερίας ποινής του κοινού ή στρατιωτικού ποινικού δικαίου είτε στο πλαίσιο ποινικής προδικασίας είτε στο πλαίσιο του διοικητικού καταναγκασμού ή της αναγκαστικής εκτέλεσης (προσωπική κράτηση).

2. Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Η προσωπική κράτηση για χρηματική οφειλή είχε χαρακτηριστεί ως «αναχρονιστικός» ή και «βάρβαρος θεσμός», ως «λείψανο της δουλείας», ως «κατάλοιπο πρωτόγονων θεσμών», ως μέτρο σκληρό που δεν ανταποκρίνεται στις σύγχρονες αντιλήψεις περί δικαίου.

Η επιστήμη δεν αμφισβητούσε την συνταγματικότητα του θεσμού, με το επιχείρημα ότι συνταγματικές διατάξεις περί προσωπικής ασφάλειας αφορούν τον χώρο του ποινικού δικαίου και μόνο. Η ίδια άποψη επικρατεί ακόμη στη νομολογία.

Η άποψη αυτή όμως δε γίνεται δεκτή στη σύγχρονη συνταγματική και δικονομική θεωρία που εφαρμόζει τη συνταγματική κατοχύρωση της προσωπικής ασφάλειας και εκτός της περιοχής του ποινικού δικαίου. Θεωρεί, επιπλέον, επικουρικά την προσωποκράτηση για χρηματικές οφειλές ως προσβολή της αξιοπρέπειας του ανθρώπου, η οποία για πρώτη φορά προστατεύεται ρητώς από το ισχύον Σύνταγμα.

3. Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Το άρθρο 2 παρ. 1 Συντ.⁽¹⁾ καθιερώνει ως «πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας» το σεβασμό και την προστασία της αξίας του ανθρώπου. Συναφής είναι η διάταξη του άρθρου 7 παρ. 2 Συντ.⁽²⁾ που απαγορεύει ειδικότερα την προσβολή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Η ανθρώπινη αξία ανάγεται σε συνταγματικοπολιτικό θεμέλιο, σε βασικό αξίωμα της συνολικής έννομης τάξης. Η αρχή του απαραβίαστου της ανθρώπινης αξίας συνδέεται άρρηκτα με δύο θεμελιώδεις συνταγματικές υποχρεώσεις, την υποχρέωση των ανθρώπων να σέβονται και την υποχρέωση του κράτους να σέβεται και να προστατεύει την ανθρώπινη αξία. Στο περιεχόμενο της ανθρώπινης αξίας ανήκει επίσης η ελευθερία. Η στέρηση της ελευθερίας του ανθρώπου αποτελεί τη μεγαλύτερη προσβολή της ανθρώπινης αξίας.

Στη θεωρία υποστηρίζεται ότι γενικά η προσωποκράτηση για χρέη, είτε προς το Δημόσιο σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε. είτε προς ιδιώτες σύμφωνα με τον Κ.Πολ.Δ., παραβιάζει το άρθρο 2 παρ. 1 Συντ.⁽³⁾, διότι υποβιβάζει τον οφειλέτη σε μέσο για την είσπραξη των χρεών αυτών, δηλ. σε αντικείμενο. Η επιχειρηματολογία όμως αυτή δε γίνεται δεκτή από την κρατούσα στην νομολογία γνώμη. Σε κάθε περίπτωση το μέτρο της προσωποκράτησης αντίκειται στην προσωπική ελευθερία *stricto sensu* (αρ. 5 παρ. 3 εδ. α' Συντ.⁽⁴⁾), εάν διατάσσεται κατά παράβαση των απαιτήσεων που απορρέουν από την αρχή της αναλογικότητας. Εξάλλου, το αρ. 11 ΔΣΑΠΔ ορίζει ότι «κανείς δε φυλακίζεται λόγω της αδυναμίας του να εκπληρώσει συμβατική υποχρέωση». Η διάταξη αυτή, ορθά ερμηνευόμενη, σημαίνει ότι η δόλια αποφυγή εκπλήρωσης συμβατικών υποχρεώσεων μπορεί να αναχθεί σε ποινικό αδίκημα, ενώ αντίθετα δεν είναι θεμιτή η προσωποκράτηση του οφειλέτη ως μέσο αναγκαστικής εκτέλεσης, αφού άλλωστε είναι πρακτικά δύσκολο να αποδειχθεί τότε υπάρχει απροθυμία και τότε αδυναμία εκπλήρωσης. Θα έπρεπε λοιπόν να γίνει δεκτό ότι μετά την κύρωση του ΔΣΑΠΔ με το ν. 2462/1997 κατέστη μερικώς ανεφάρμοστη η διάταξη του άρθρου 1047 παρ. 1 Κ.Πολ.Δ.⁽⁵⁾ και προσωπική κράτηση μπορεί να

(1) άρθρο 2 παρ. 1 Συντ.: «Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας»

(2) άρθρο 7 παρ. 2 Συντ.: «Τα βασανιστήρια, οποιαδήποτε σωματική κάκωση, βλάβη υγείας, ή άσκηση ψυχολογικής βίας, καθώς και κάθε άλλη προσβολή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας απαγορεύονται και τιμωρούνται, όπως νόμος ορίζει.

(3) βλ. υποσημείωση 1

(4) άρθρο 5, παρ. 3, εδ. α' Συντ.: «Η προσωπική ελευθερία είναι απαραβίαστη. Κανένας δεν καταδιώκεται ούτε συλλαμβάνεται ούτε φυλακίζεται ούτε με οποιονδήποτε άλλο τρόπο περιορίζεται, παρά μόνο όταν και όπως ορίζει ο νόμος.»

(5) άρθρο 1047, παρ. 1 ΚΠολΔ: «Προσωπική κράτηση διατάσσεται, εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζει ρητώς ο νόμος, και κατά εμπορών για εμπορικές απαιτήσεις, μπορεί να διαταχθεί επίσης και για απαιτήσεις από αδικοπραξίες. Η διάρκεια της προσωπικής κράτησης ορίζεται με την απόφαση, έως ένα έτος. Η αγωγή για απαγγελία προσωπικής κράτησης μπορεί να ασκηθεί αυτεπαγγέλτως. Στην περίπτωση αυτή εκδικάζεται κατά το άρθρο 270 και υπάγεται στο ειρηνοδικείο, αν η απαίτηση δεν υπερβαίνει κατά κεφάλαιο το όριο της καθ' ύλην αρμοδιότητα του ειρηνοδικείου, και στο μονομελές πρωτοδικείο, αν υπερβαίνει το όριο αυτό. Η αγωγή αυτή, όταν ασκείται αυτοτελώς, εισάγεται είτε στο δικαστήριο της γενικής δωσιδικίας του εναγομένου, είτε στο δικαστήριο που είναι κατά τόπον αρμόδιο για την απαίτηση. Αίτηση απαγγελίας προσωπικής κράτησης που περιέχεται σε αγωγή για την απαίτηση εκδικάζεται κατά τη διαδικασία στην οποία υπάγεται η αγωγή.

διαταχθεί πλέον μόνο επί απαιτήσεων από αδικοπραξίες και όχι κατά εμπόρων για εμπορικές απαιτήσεις προερχόμενες από συμβάσεις. Ωστόσο η κρατούσα στη νομολογία γνώμη έχει περιστείλει ασφυκτικά το πεδίο εφαρμογής του αρ. 11 ΔΣΑΠΔ, δεχόμενη ότι επιτρέπεται να διαταχθεί προσωποκράτηση κατά εμπόρου, εφόσον αυτός δεν αδυνατεί αλλά κακόπιστα αποφεύγει να εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις. Στασιάζεται μόνο το ζήτημα αν το βάρος επίκλησης και απόδειξης της κακοπιστίας του οφειλέτη φέρει ο δανειστής ή αντίθετα το βάρος επίκλησης και απόδειξης της αδυναμίας του ο ίδιος ο οφειλέτης (ο οποίος βέβαια, υπό την εκδοχή αυτή, καλείται παραδόξως να αποδείξει αρνητικά γεγονότα).

4. ΑΡΘΡΟ 6 ΠΑΡ. 1 ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Κατά την ορθότερη άποψη, η επιβολή της στέρησης της προσωπικής ελευθερίας συγκεκριμένου ατόμου, πέρα από το ότι οφείλει να βρίσκει έρεισμα σε διάταξη ουσιαστικού νόμου κατά κανόνα δεν μπορεί να είναι αντικείμενο διοικητικής ενέργειας αλλά πρέπει να διατάσσεται από δικαστική αρχή, έστω και αν δεν πρόκειται για ποινική κύρωση αλλά π.χ. για μέτρο διοικητικής εκτέλεσης.

Η προβλεπόμενη από το άρθρο 9 του ΚΕΔΕ (ν.δ. 356/1974) προσωποκράτηση των οφειλετών του δηmosίου με πράξη του αρμόδιου διευθυντή δημοσίου ταμείου ήταν και για τον λόγο αυτό αντισυνταγματική (ήδη με το ν. 1867/1989 απαιτείται δικαστική απόφαση).

Η δικαστική κρίση μάλιστα δεν αρκεί να αφορά την νομιμότητα της υποκείμενης αιτίας, αλλά πρέπει να αφορά γενικά την νομιμότητα λήψης του μέτρου προκειμένου να διασφαλίζεται η αναλογία του προς τον επιδιωκόμενο σκοπό. Ήταν συνεπώς αντισυνταγματικός και ο αποκλεισμός, με το άρθρο 46 παρ. 1 του ν. 2065/1992⁽⁶⁾, της εφαρμογής του άρθρου 3 παρ. 5 του ν.

(6) άρθρο 46, παρ. 1, Ν. 2065/1992 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει:

«1. Για τα ληξιπρόθεσμα προς το Δημόσιο χρέη, που βεβαιώνονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ. 356/1974 (ΦΕΚ 90 Α'), καθώς και για τα ληξιπρόθεσμα προς το Ι.Κ.Α. χρέη, εκτός των φόρων μεταβίβασης ακινήτων, δωρεών, γονικών παροχών και κληρονομιών, εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 1867/1989 (ΦΕΚ 227 Α') με τις ακόλουθες παρεκκλίσεις.»

α) Η αίτηση του προϊσταμένου της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. για τα παραπάνω χρέη εκδικάζεται από τον πρόεδρο του οικείου διοικητικού πρωτοδικείου, σύμφωνα με τη διαδικασία "περί ασφαλιστικών μέτρων" (άρθρα 686 και επόμενα του Κ.Πολ.Δ.). Η προθεσμία προς άσκηση έφεσης, καθώς και η άσκηση αυτής δεν αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης."

β) Εντός δέκα πέντε (15) ημερών από την καταχώρηση καθαρογραμμένης της απόφασης στο οικείο βιβλίο της γραμματείας του Δικαστηρίου, η απόφαση διαβιβάζεται από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. στο αστυνομικό τμήμα της κατοικίας ή διαμονής του οφειλέτη προς εκτέλεση".

γ) Τα άρθρα 2 παράγραφοι 1 και 3, 3 παράγραφοι 3, 4 και 5, 4 παράγραφος 1 περιπτώσεις γ', θ' και ι', 5 παράγραφοι 1 και 2 εδάφιο πρώτο, 7 παράγραφος 1 περίπτωση γ', 9 και 12 του ν. 1867/1989 δεν εφαρμόζονται για οφειλές πάνω από εκατό χιλιάδες (100.000) δραχμές.

δ) Η προσωπική κράτηση, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις διατάσσεται για συνολικές οφειλές μαζί με τις προσαυξήσεις που αναλογούν σε αυτές, προς το Δημόσιο και τρίτους πλην ιδιωτών, πάνω από εννέα χιλιάδες (9.000) ευρώ ή πάνω από τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ προκειμένου για παρακρατούμενους, επιρριπτόμενους φόρους και για δάνεια με εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, που εισπράττονται από τις δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες ή τα τελωνεία.

Προκειμένου για χρέη προς το Δημόσιο και τρίτους πλην ιδιωτών που εισπράττονται επιμελεία αυτού κατά τις διατάξεις του ν.δ/τος 356/1974 την αίτηση για την επιβολή της προσωπικής κράτησης υπογράφει και καταθέτει στο δικαστήριο ο προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας ή του τελωνείου, που είναι βεβαιωμένα τα χρέη.»

1867/1989⁽⁷⁾ περί δικαστικού ελέγχου της αναγκαιότητας και προσφορότητας του μέτρου της προσωποκράτησης για την εξόφληση της συγκεκριμένης απαίτησης.

5. ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΕΝΤΑΛΜΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ

Η προσωπική κράτηση με παραγγελία του διευθυντή δημοσίου ταμείου δεν αποτελεί μέσο του διοικητικού καταναγκασμού. Μπορεί πια να διαταχθεί μόνο από δικαστήριο και μάλιστα το τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο ή μονομελές πολιτικό πρωτοδικείο αναλόγως αν ο νόμιμος τίτλος αποδεικνύει απαίτηση δημοσίου ή ιδιωτικού χαρακτήρα.

Το αρμόδιο δικαστήριο αποφασίζει την προσωπική κράτηση σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, δηλ. μόνο αν κρίνει ότι το μέτρο αυτό είναι ιδίως εν όψει του ύψους του χρέους, αναγκαίο και πρόσφορο για την εξόφληση του χρέους, καθώς και ότι η λήψη του μέτρου αυτού είναι το μόνο μέσο κατ' αποκλεισμό κάθε άλλου προβλεπόμενου από τις κείμενες διατάξεις αναγκαστικού μέτρου εισπράξεως δημοσίων εσόδων, ικανοποίησης της σχετικής απαιτήσεως.

6. ΤΙ ΙΣΧΥΕΙ ΣΤΙΣ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ

Η προσωπική κράτηση για χρηματικές οφειλές έχει καταργηθεί με τρεις εξαιρέσεις που αφορούν:

α) την υποχρέωση διατροφής

β) τη φορολογική οφειλή

γ) τον βεβαιωτικό όρκο του οφειλέτη για την πληρότητα του καταλόγου των περιουσιακών του στοιχείων.

Όπου επιτρέπεται η προσωπική κράτηση επιβάλλεται πάντοτε η προηγούμενη έκδοση δικαστικού εντάλματος.

(7) άρθρο 3, παρ. 5, Ν. 1867/1989

«Το αρμόδιο κατά τις διατάξεις της παραγράφου 2 δικαστήριο αποφασίζει την προσωπική κράτηση αν κρίνει ότι το μέτρο αυτό είναι, ιδίως εν όψει του ύψους του χρέους, αναγκαίο και πρόσφορο για την εξόφληση του χρέους καθώς και ότι η λήψη του μέτρου αυτού είναι το μόνο μέσο, κατ' αποκλεισμό κάθε άλλου προβλεπόμενου από τις κείμενες διατάξεις αναγκαστικού μέτρου εισπράξης δημοσίων εσόδων, ικανοποίησης της σχετικής απαίτησης. Το δικαστήριο κρίνει με βάση οποιαδήποτε κατάλληλα αποδεικτικά μέσα επιτρέπει ο νόμος και αν ακόμα δεν τα επικαλέστηκαν οι διάδικοι.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Η ΠΡΟΣΩΠΟΚΡΑΤΗΣΗ ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

7. Η ΠΡΟΣΩΠΟΚΡΑΤΗΣΗ ΩΣ ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ

Η προσωπική κράτηση διατάσσεται σε εμπόρους για εμπορικές απαιτήσεις, με την προϋπόθεση ότι η απαίτηση δεν υπερβαίνει τα 1.500 ευρώ, εκτός αν προέρχεται από πιστωτικό τίτλο. Το αυστηρό αυτό μέτρο (που έχει σχεδόν διεθνώς εγκαταλειφθεί) προορίζεται να εξισορροπήσει την διακινδύνευση που προκαλεί ο έμπορος στις συναλλαγές και αποσκοπεί την προστασία της πίστωσης, ταυτόχρονα δε ενισχύει την πιστοληπτική του ικανότητα. Προϋποτίθεται η ύπαρξη ατομικού χρέους (π.χ. ο διαχειριστής Ε.Π.Ε. δεν προσωποκρατείται για χρέη της εταιρείας ακόμα και αν είναι έμπορος). Η εμπορικότητα του χρέους τεκμαίρεται. Δεν προσωποκρατούνται οι κληρονόμοι του εμπόρου, αν δεν έχουν οι ίδιοι την εμπορική ιδιότητα. Κατά μία άποψη το πρωτότυπα εμπορικό χρέος πρέπει να βρίσκεται σε συνάφεια με την εμπορία. Για την προσωποκράτηση η εμπορική ιδιότητα πρέπει (και αρκεί) να υπήρχε κατά το χρόνο γένεσης του χρέους, αδιάφορα αν αυτή εξέλιπε αργότερα.

8. Η ΠΡΟΣΩΠΟΚΡΑΤΗΣΗ ΣΤΟ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Αμφισβητούμενος μπορεί να θεωρηθεί ο συνταγματικός χαρακτήρας της διάταξης του άρ. 530 του Ε.Ν.⁽⁸⁾ όσον αφορά την κράτηση ή φύλαξη του πτωχού, μέτρο καθαρό αστυνομικό χωρίς κάποιο περιορισμό, ως μη σύμφωνη προς το άρ. 5 του Συντάγματος.

Ένας από τους περιορισμούς της ατομικής ελευθερίας του πτωχού που αναφέρεται σε φυσικά πρόσωπα είναι ο ακόλουθος:

Η δυνατότητα του πτωχευτικού δικαστηρίου να διατάξει προσωπική κράτηση του πτωχού είτε με την απόφαση που κηρύσσει την πτώχευση είτε με μεταγενέστερη απόφασή του. Το μέτρο αυτό δεν είναι μέσο αναγκαστικής εκτέλεσης ούτε συνιστά ποινική κύρωση. Σκοπός της δυνητικής αυτής κράτησης είναι τόσο η εξυπηρέτηση όλης της πτωχευτικής διαδικασίας, εξασφαλίζοντας την παρουσία του πτωχού κάθε φορά που χρειάζεται, ιδιαίτερα για συνδρομή του συνδίκου, όσο και η παρεμπόδιση του πτωχού να αποφύγει τυχόν ποινική δίωξη του. Γι' αυτό η προσωπική κράτηση διατάσσεται κυρίως σε περιπτώσεις δόλιων και κακόπιστων πτωχών. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την προσωποκράτηση του πτωχού όχι μόνο στις περιπτώσεις που ενδεικτικά αναφέρονται στη διάταξη του άρθρου 530 Ε.Ν. αλλά και σε κάθε περίπτωση που κρίνεται αναγκαίο λόγω

(8) άρθρο 530 Ε.Ν.:

«Το δικαστήριο δύναται εν πάση καταστάσει της πτωχεύσεως, και δι' αυτής της κηρυκτούσης την πτώχευσιν αποφάσεως, εάν ο πτωχεύσας δεν διατελεί ήδη εις προσωπικὴν κράτησιν, να διατάξῃ την κράτησιν ἢ την φύλαξιν αὐτοῦ κατὰ τὰς περιστάσεις, ἰδίως ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἀπεκρῦβει ὁ πτωχεύσας ἢ δὲν προσήγαγε τὸν ἰσολογισμόν αὐτοῦ. Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει εὐρισκομένου τοῦ πτωχεύσαντος, δὲν συγχωρεῖται κατ' αὐτοῦ κράτησις οὐδ' αἰτήσις περὶ παρατάσεως κρατήσεως ἐνεκεν οἰουδήποτε χρέους. Ἡ περὶ προσωπικῆς κρατήσεως ἀπόφασις ἐκτελεῖται ἐπιμελείᾳ τῶν προσωρινῶν συνδίκων, ἢ τοῦ εἰσαγγελέως, ἢ τοῦ εἰσηγητοῦ.

της επιλήψιμης συμπεριφοράς του πτωχού πριν ή μετά την παύση των πληρωμών. Αμφισβητήθηκε αν η προσωπική κράτηση μπορεί να επιβληθεί και σε εκπροσώπους πτωχεύσαντος νομικού προσώπου (Α.Ε.). Ο Άρειος Πάγος δέχθηκε τελικά ότι η κύρωση του άρθρου 530 Ε.Ν. εφαρμόζεται μόνο σε πτώχευση φυσικών προσώπων.

Αυτό το μέτρο επιβάλλεται είτε αυτεπαγγέλτως είτε με πρόταση του εισηγητή είτε με αίτηση του συνδίκου είτε κάποιου δανειστή. Λόγω του ασφαλιστικού χαρακτήρα του, το μέτρο αυτό είναι προσωρινό και μπορεί να αρθεί και να επανεπιβληθεί. Το πτωχευτικό δικαστήριο μπορεί, κατά την κρίση του, να μετατρέψει την προσωπική κράτηση που απαγγέλθηκε κατά του πτωχού σε κατ' οίκον φύλαξη, με ή χωρίς εγγύηση.

Οι πιστωτές δικαιούνται συνεπώς να εγείρουν αγωγές για να αναγνωριστούν τα δικαιώματά τους, να προβούν σε αναγκαστική εκτέλεση κατά της περιουσίας του πτωχού, να τον προσωποκρατήσουν εκτός αν το δικαστήριο τον κήρυξε συγγνωστό.

Σύμφωνα με το άρθρο 11 του Διεθνούς Συμφώνου «Κανείς δεν φυλακίζεται αποκλειστικά λόγω της αδυναμίας του να εκπληρώσει συμβατική υποχρέωση» (θέση σε ισχύ από 5.8.1997). Με βάση το άρθρο αυτό η προσωπική κράτηση δεν καταργήθηκε γενικά, αποκλείστηκε ωστόσο ως μέσο εκτέλεσης και είσπραξης απαιτήσεων εφόσον 1) προέρχονται από «συμβατική» υποχρέωση 2) η μη εκπλήρωση τους αποδίδεται σε αδυναμία του οφειλέτη, ιδίως οικονομική, χωρίς να αποκλείονται περιστάσεις ισοδύναμου αποτελέσματος. Συνεπώς, η προσωπική κράτηση του πτωχού που δεν κηρύσσεται συγγνωστός θα είναι δυνατή εφόσον οι κατ' αυτού απαιτήσεις προέρχονται από αδικοπραξία ή λόγω χρηματικής ικανοποίησης ηθικής βλάβης ή από οιονεί αδικήματα, π.χ. λόγω προσβολής άυλων αγαθών ή που πηγάζουν από υποχρεώσεις εκ του νόμου, π.χ. διατροφή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

Η ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΚΡΑΤΗΣΗ ΓΙΑ ΧΡΕΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ

9. ΓΕΝΙΚΑ

Ο διοικητικός καταναγκασμός προς ικανοποίηση των χρηματικών απαιτήσεων ονομάζεται διοικητική εκτέλεση και ρυθμίζεται από διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε. Ανάμεσα στα μέσα διοικητικής εκτέλεσης σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 9 του Κ.Ε.Δ.Ε. είναι και η προσωπική κράτηση.

Με άλλα λόγια, η προσωπική κράτηση αποτελεί μέτρο εξαναγκασμού του οφειλέτη για καταβολή των χρεών του προς το Δημόσιο και εμφάνιση περιουσιακών στοιχείων τα οποία πιθανώς αποκρύβει.

10. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Με την διάταξη του άρθρου 46 παρ. 1 εδ. α του Ν. 2065/92⁽⁹⁾ ορίστηκε, ότι τα διοικητικά δικαστήρια δικάζουν την αίτηση προσωποκράτησης κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων του ΚΠολΔ (άρθρα 683 επ). Το ερώτημα που δικαιολογημένα ανακύπτει, είναι γιατί ο νομοθέτης επέλεξε για την είσπραξη των, υπό στενή έννοια, δημόσιων εσόδων και των εσόδων του Ι.Κ.Α.- εκτός ΝΠΔΔ – την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων του ΚΠολΔ, που αναφέρεται στις ιδιωτικές διαφορές, και αποσκοπεί στην προσωρινή ρύθμιση, μεταβολή ή αλλοίωση μιας σχέσης, η οποία χαρακτηρίζεται από ιδιωτικής φύσεως αντικρουόμενα συμφέροντα.

Η διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων εφαρμόζεται επίσης, όχι αυτόνομα αλλά στα πλαίσια μιας άλλης κύριας διαγνωστικής δίκης, και αποσκοπεί στην προσωρινή ρύθμιση καταστάσεων, που χρήζουν άμεσης διευθέτησης, καθώς διακυβεύονται ιδιωτικά έννομα συμφέροντα και δικαιώματα. Σημαντικό δικονομικό χαρακτηριστικό της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων του ΚΠολΔ είναι η ταχεία εκδίκαση της υπόθεσης, με συνέπεια τη ταχύτερη απονομή δικαιοσύνης. Κατ' αυτόν τον τρόπο, επιτυγχάνεται η ταχύτερη δικαστική κρίση και συνεπώς η σύντομη, απαλλαγμένη από δικονομικά εμπόδια, είσπραξη των δημόσιων εσόδων. Η σκοπιμότητα της επιλογής αυτής είναι καθαρά δικονομική και εξυπηρετεί ταμειυτικούς σκοπούς του κράτους.

Από τη νομολογία κρίθηκε, ότι με την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων στα πλαίσια του ΚΕΔΕ δεν διατάσσεται κάποιο ασφαλιστικό μέτρο, με την έννοια του άρθρου 682 ΚΠολΔ⁽¹⁰⁾, ούτε μέτρο ρυθμιστικής κατάστασης, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις. Συνεπώς, η παραπομπή από το νόμο στην απλή και συνοπτική διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων έγινε απλώς για

(9) βλέπε παραπάνω 6

(10) άρθρο 682, ΚΠολΔ:

«1. Κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 683 έως 703 τα δικαστήρια, σε επείγουσες περιπτώσεις ή για να αποτραπεί επικείμενος κίνδυνος, μπορούν να διατάξουν ασφαλιστικά μέτρα για την εξασφάλιση ή διατήρηση ενός δικαιώματος ή τη ρύθμιση μιας κατάστασης και να τα μεταρρυθμίζουν ή να τα ανακαλούν. Το δικαίωμα είναι δυνατό να εξαρτάται από αίρεση ή προθεσμία. 2. Τα ασφαλιστικά μέτρα μπορούν να διαταχθούν και κατά τη διάρκεια της δίκης που αφορά την κύρια υπόθεση.»

λόγους δικονομικής σκοπιμότητας και δεν αφορά και εκείνες τις διατάξεις του ΚΠολΔ, που προσδιορίζουν αποκλειστικά τα ασφαλιστικά μέτρα, τα οποία σύμφωνα με το άρθρο 682 ΚΠολΔ, διατάσσονται για την εξασφάλιση ή διατήρηση δικαιώματος ή ρύθμιση κατάστασης, και συνεκδοχικά και τη διάταξη του άρθρου 699 ΚΠολΔ⁽¹¹⁾, που καθιερώνει το ασυγχώρητο των ένδικων μέσων κατά αποφάσεων, που διατάσσουν ασφαλιστικά μέτρα. Συνεπώς, δεν δημιουργείται διαφορά ασφαλιστικών μέτρων, η οποία να συνδέεται με μία άλλη κύρια διαφορά, αλλά αντίθετα κύρια και αυτοτελή διαφορά, με κύριο σκοπό τη νομιμότητα της λήψης του μέτρου της προσωπικής κράτησης.

11. ΑΙΤΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Μετά τη διάταξη του άρθρου 46 παρ. 1 εδ. α' του Ν. 2065/92, είναι αναγκαία η διάκριση ανάμεσα στις απαιτήσεις του Δημοσίου και του ΙΚΑ αφενός, και σ' αυτές των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ αφετέρου, υπέρ των οποίων εφαρμόζεται ο ΚΕΔΕ, όπως το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, οι Δικηγορικοί Σύλλογοι, το Ταμείο Νομικών, το ΝΑΤ, ο ΕΟΤ, το ΤΕΒΕ, η ΔΕΗ, ο ΟΓΑ, ο ΟΛΠ, κτλ. Στις περιπτώσεις αυτές, η αίτηση υποβάλλεται από το αρμόδιο, σύμφωνα με τον ιδρυτικό νόμο του ΝΠΔΔ για το σκοπό αυτό, πρόσωπο, και πρέπει να υπογράφεται από υπαλλήλους του ΝΣΚ ή στα πλαίσια της δικαστικής εκπροσώπησης του δημόσιου από πληρεξούσιους δικηγόρους, στις περιφέρειες όπου δεν λειτουργούν γραφεία ΝΣΚ. Για την αποφυγή άσκοπων δικών, συνήθως ο προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. ή του Τελωνείου αποστέλλει φάκελο της υπόθεσης στα κατά τόπους γραφεία ΝΣΚ, για τήρηση του παραπάνω απαιτούμενου τύπου αλλά και για να λάβουν γνώση τα πρόσωπα, που παρίστανται στις σχετικές δίκες.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 2, παρ. 2 του Ν. 1867/89⁽¹²⁾ ορίζονται τα όργανα, που είναι αρμόδια να αιτήσουν την προσωποκράτηση του οφειλέτη όπως και οι αντίστοιχες τυπικές προϋποθέσεις. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτήν την αίτηση, η οποία υποβάλλεται πάντοτε αυτοτελώς, για προσωποκράτηση υποβάλλει:

α) ο Προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. ή του Τελωνείου, όταν πρόκειται για χρέη προς το δημόσιο υπό στενή έννοια, και

β) το όργανο, το οποίο διοικεί το ΝΠΔΔ, όταν πρόκειται για έσοδα ΝΠΔΔ, που εισπράττονται με ειδική πρόβλεψη κατά τις διατάξεις του ΚΕΔΕ.

Η αίτηση μπορεί να υποβληθεί μόνο από τα παραπάνω πρόσωπα ή από ειδικούς πληρεξούσιους τους.

(11) άρθρο 699, ΚΠολΔ:

«Αποφάσεις που δέχονται ή απορρίπτουν αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων ή αιτήσεις για ανάκληση ή για μεταρρύθμιση των μέτρων αυτών δεν προσβάλλονται με κανένα ένδικο μέσο, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά.»

(12) άρθρο 2, παρ. 2, Ν. 1867/1989

« Η προσωπική κράτηση διατάσσεται πάντοτε αυτοτελώς, κατά τις διατάξεις του επόμενου άρθρου, από το δικαστήριο ύστερα από αίτηση:

α. Του αρμόδιου για την είσπραξη του σχετικού εσόδου προϊσταμένου δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας ή προϊσταμένου του τελωνείου, όταν πρόκειται για χρέη προς το Δημόσιο.

β. Του κατά τις κείμενες διατάξεις οργάνου διοίκησης του νομικού προσώπου, όταν πρόκειται για απαιτήσεις νομικών προσώπων, οι οποίες εισπράττονται σύμφωνα με ειδική πρόβλεψη, κατά τις διατάξεις του ν.δ. 356/1974 "περί κώδικος εισπράξεως δημοσίων εσόδων".

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 686 παρ.1 ΚΠολΔ⁽¹³⁾ η αίτηση πρέπει να κατατεθεί στη γραμματεία του δικαστηρίου. Από τη διάταξη αυτή, η οποία εφαρμόζεται και στη διαδικασία προσωποκράτησης κατά οφειλετών του δημοσίου, προκύπτει, ότι η αίτηση του Προϊστάμενου της αρμόδιας Δ.Ο.Υ., του Τελωνείου ή του ΙΚΑ ή άλλου ΝΠΔΔ, απαιτείται να κατατεθεί στη γραμματεία του αρμόδιου δικαστηρίου, όπου και συντάσσεται σχετική έκθεση.

Η αίτηση ενώπιον του Προέδρου του αρμόδιου διοικητικού Πρωτοδικείου πρέπει να περιέχει τα στοιχεία του άρθρου 53 ΚΦΔ με εφαρμογή των άρθρων 54 και 55 ΚΦΔ, καθώς επίσης και με σαφήνεια το νομικό έρεισμα του βεβαιωτικού τίτλου και όχι απλώς μια αναφορά σ' αυτόν. Για τον λόγο αυτόν πρέπει να προσάγεται είτε ο βεβαιωτικός τίτλος, είτε αντίγραφο αυτού. Η αίτηση του Δημοσίου, ΙΚΑ ή ΝΠΔΔ μπορεί να περιέχει περισσότερες της μιας απαιτήσεις, δηλαδή να υπάρχει σωρευτική προβολή αξιώσεων, εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις. Ενώπιον του πολιτικού δικαστηρίου, η αίτηση πρέπει να πληροί τα στοιχεία του δικογράφου της αγωγής.

Η αίτηση υποβάλλεται από την γραμματεία του αρμόδιου δικαστηρίου, στον Πρόεδρο. Ο τελευταίος ορίζει τόπο, ημέρα και ώρα για τη συζήτησή της και διατάζει την κλήτευση εκείνων κατά τον οποίον θα γνωστοποιηθεί σ' αυτούς η κλήση και το χρονικό διάστημα, που πρέπει να μεσολαβήσει κατά την κρίση του, μεταξύ της επίδοσης της κλήσης και της συζήτησης.

Το Δημόσιο στις σχετικές δίκες εκπροσωπείται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 85 του ΚΕΔΕ., από το κατά τον νόμο αρμόδιο όργανο για το σκοπό αυτόν, δηλαδή από τους νομικούς συμβούλους του κράτους. Στα πλαίσια δε της δικαστικής εκπροσώπησης και στις περιφέρειες όπου δεν λειτουργούν γραφεία νομικών συμβούλων ή δικαστικά γραφεία του ΝΣΚ από διορισμένους πληρεξούσιους δικηγόρους.

Ο Προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ., ο Διευθυντής του Τελωνείου ή άλλου ΝΠΔΔ, κατά την εκδίκαση διαφορών που αναφύονται στα πλαίσια του ΚΕΔΕ, δεν είναι υποκείμενα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, αλλά όργανα του δημοσίου, για το συμφέρον του οποίου ενεργούν. Άλλωστε, οποιαδήποτε εξέλιξη της δίκης επέρχεται στο πρόσωπο του Δημοσίου και όχι των εκπροσώπων ή Προϊσταμένων των υπηρεσιών του.

Το Δημόσιο, συνεπώς, θα πρέπει να επικαλεστεί την ύπαρξη ληξιπρόθεσμου χρέους, για την ικανοποίηση του οποίου επισπεύδεται η διοικητική εκτέλεση, και να αποδείξει την προέλευσή του, δηλαδή να καταθέσει, όπως απαιτεί η αρχή της προαπόδειξης, τα σχετικά διοικητικά έγγραφα που συνιστούν τον νόμιμο τίτλο και την συντέλεση της ταμειακής βεβαίωσης. Το Δημόσιο θα πρέπει όχι απλώς να επικαλεσθεί το πρόσφορο της προσωπικής κράτησης για τον οφειλέτη του Δημοσίου, αλλά και να το αποδείξει. Το δικαστήριο εξετάζει διεξοδικά αν ο οφειλέτης έχει την οικονομική ευχέρεια να εκπληρώσει τις οικονομικές του υποχρεώσεις απέναντι στο Δημόσιο. Έτσι, εξετάζεται αν ο οφειλέτης του Δημοσίου έχει αφανείς οικονομικούς πόρους, αλλά κατά σύστημα αμελεί να καταβάλλει τα χρέη του.

(13) άρθρο 686, παρ. 1, ΚΠολΔ:

«Η αίτηση πρέπει να κατατεθεί στη γραμματεία του δικαστηρίου, στα ειρηνοδικεία υποβάλλεται και προφορικά, οπότε συντάσσεται έκθεση.»

Η διάρκεια της προσωποκράτησης ρυθμίζεται από τη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 1 του Ν. 1867/1989⁽¹⁴⁾, και δε μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος. Νέα αίτηση του Δημοσίου για το ίδιο χρέος δε μπορεί να υποβληθεί και αν γίνει αυτό απορρίπτεται ως απαράδεκτη, ενώ νέα αίτηση, για διαφορετικό χρέος, μπορεί να υποβληθεί μετά την πάροδο έξι μηνών από την εκτέλεση της προηγούμενης απόφασης προσωποκράτησης, δηλαδή μετά την απόλυση του κρατουμένου.

12. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ

Με τις σχετικές διατάξεις τίθενται ουσιαστικοί και πραγματικοί περιορισμοί στο δικαίωμα του επισπεύδοντος Δημοσίου να στραφεί κατά οφειλετών του και να ζητήσει την προσωπική τους κράτηση. Έτσι, προσωπική κράτηση δεν διατάσσεται:

α) προκειμένου περί χρεών από παρακρατούμενους ή επιρριπτόμενους φόρους ή από δάνεια με εγγύηση του Δημοσίου, το ύψος των οποίων είναι κατώτερο του 1.000.000 δρχ., ενώ σε όλες τις άλλες περιπτώσεις 3.000.000 δρχ.,

β) κατά ανηλίκων που τελούν σε γονική μέριμνα ή επιτροπεία και κατά των απαγορευμένων με δικαστική απόφαση,

γ) κατά βουλευτών όσο διαρκεί η βουλευτική περίοδος και τέσσερις εβδομάδες μετά τη λήξη της,

δ) κατά προσώπων που συμπλήρωσαν το 65^ο έτος της ηλικίας τους,

ε) κατά κληρικών κάθε βαθμού, κάθε γνωστής Θρησκείας,

στ) κατά στρατευμένων κατά τη διάρκεια της στράτευσής τους, 30 ημέρες πριν από αυτήν και έξι μήνες μετά από αυτήν,

ζ) κατά προσώπων που τελούν σε πτώχευση και για όσο χρόνο διαρκούν οι εργασίες της,

η) κατά των εξ απογραφής κληρονόμων για χρέη της κληρονομίας,

θ) κατά πολυτέκνων που έχουν την επιμέλεια ή την υποχρέωση διατροφής των τέκνων τους,

ι) κατά εγγυητών (ανεξάρτητα αν έχουν διατηρήσει το ευεργέτημα της δίζησης)

Ειδική κατηγορία οφειλετών του Δημοσίου είναι τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου. Σχετική ήταν η διάταξη του άρθρου 69 του ΚΕΔΕ, η οποία αν και καταργήθηκε με τον Ν. 1867/1989, τα βασικά σημεία επανήλθαν με τη διάταξη του άρθρου 22 παρ. 8 του Ν. 2523/1997⁽¹⁵⁾. Εκπρόσωποι των ΝΠΙΔ,

(14) άρθρο 3, παρ. 1, Ν. 1867/1989

«Ο διευθυντής της φυλακής παραλαμβάνει εκείνον που έχει συλληφθεί μόνο αν του παραδοθεί η απόφαση που διατάσσει την προσωπική του κράτηση και αντίγραφο της έκθεσης της σύλληψής τους.»

(15) άρθρο 22, παρ. 8, Ν. 2523/1997

«Στις παρακάτω περιπτώσεις οφειλετών του Δημοσίου και τρίτων που εισπράττουν κατά Κ.Ε.Δ.Ε. πλιν ιδιωτών, προσωποκράτηση διατάσσεται και προκειμένου:

α) Για ημεδαπές ανώνυμες εταιρίες, κατά των προέδρων των Δ.Σ., των διευθυνόντων ή εντεταλμένων ή συμπραττόντων συμβούλων ή διοικητών ή γενικών διευθυντών ή διευθυντών αυτών ή κατά κάθε προσώπου εντεταλμένου είτε άμεσα από το νόμο είτε από ιδιωτική βούληση είτε από δικαστική απόφαση στη διοίκηση ή διαχείριση αυτών, σωρευτικά ή μη. Αν ελλείπουν όλα τα παραπάνω πρόσωπα, αδιάφορα από το λόγο ελλείψεώς τους διατάσσεται κατά των μελών των διοικητικών συμβουλίων των εταιριών αυτών, εφόσον ασκούν πράγματι προσωρινά ή διαρκώς ένα από τα καθήκοντα που αναφέρονται πιο πάνω.

σύμφωνα με την Γνωμ ΝΣΚ 605/93 θεωρούνται τα πρόσωπα που έχουν την ιδιότητα αυτή, σύμφωνα με τις μέχρι τώρα ισχύουσες διατάξεις του ΚΕΔΕ. Το πρόσωπο που ασκεί τη διοίκηση ή έχει τη διαχείριση του νομικού προσώπου πρέπει να αναφέρεται ρητά στο καταστατικό. Η ευθύνη των προσώπων αυτών δεν είναι προσωπική, αλλά αντανακλαστική και ευθύνονται για τα χρέη του νομικού προσώπου, τα οποία βεβαιώθηκαν είτε κατά το χρόνο ανάληψης των καθηκόντων τους είτε κατά τη διάρκεια της θητείας τους, έστω κι αν απέβαλαν την ιδιότητά τους με οποιοδήποτε τρόπο. Ειδικότερα:

Οφειλές Α.Ε.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 22 παρ. 8 του Ν. 2523/97⁽¹⁶⁾, το μέτρο της προσωπικής κράτησης διατάσσεται κατά των Προέδρων των Δ.Σ., διευθυνόντων ή εντεταλμένων ή συμπραττόντων συμβούλων ή διοικητών ή γενικών διευθυντών των Ανωνύμων Εταιριών ή κατά κάθε πρόσωπου εντεταλμένου, είτε άμεσα εκ του νόμου είτε από ιδιωτική βούληση, είτε από δικαστική απόφαση στη διοίκηση ή διαχείριση αυτών, σωρευτική ή μη.

Αν ελλείπουν όλα τα παραπάνω πρόσωπα το μέτρο της προσωπικής κράτησης διατάσσεται κατά των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου. Τα μέλη του Δ.Σ. υπόκεινται σε προσωπική κράτηση μόνο εφόσον ασκούν πράγματι, είτε προσωρινά, είτε διαρκώς, ένα από τα παραπάνω καθήκοντα. Συνεπώς για την προσωπική κράτηση του Δ.Σ. της ΑΕ πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά δύο προϋποθέσεις, μια τυπική και μια ουσιαστική. Πρέπει να μην υπάρχουν όλα τα ανωτέρω πρόσωπα με τις αντίστοιχες ιδιότητες-αρμοδιότητες για τη διοίκηση ή διαχείριση. Επιπλέον, τα μέλη του Δ.Σ. της ΑΕ προσωποκρατούνται μόνον εξαιρετικά και αν ασκούν πράγματι τα καθήκοντα ενός από τα παραπάνω πρόσωπα, που αναφέρονται στο κείμενο του νόμου.

β) Για εταιρίες ομόρρυθμες ή ετερόρρυθμες, κατά των ομόρρυθμων εταίρων και των διαχειριστών τους.

Για περιορισμένης ευθύνης εταιρίες, κατά των διαχειριστών αυτών και όταν ελλείπουν, αδιάφορα από το λόγο ελλείψεώς τους ή όταν απουσιάζουν αυτοί από την έδρα της εταιρίας χωρίς να είναι γνωστό στη δημόσια οικονομική υπηρεσία ή στο τελωνείο όπου είναι βεβαιωμένα τα χρέη που ευρίσκονται, κατά κάθε εταίρου, σωρευτικά ή μη.

γ) Για συνεταιρισμούς, κατά των προέδρων ή γραμματέων ή διαχειριστών ή ταμιών αυτών, σωρευτικά ή μη.

δ) Για κοινοπραξίες, κοινωνίες, αστικές εταιρίες, που ασκούν επιχείρηση, κατά των εκπροσώπων τους και κατά των μελών τους, σωρευτικά ή μη. Για συμμετοχικές ή αφανείς εταιρίες που ασκούν επιχείρηση κατά των εκπροσώπων τους.

ε) Για αλλοδαπές επιχειρήσεις γενικά και για κάθε είδους αλλοδαπούς οργανισμούς κατά των διευθυντών ή αντιπροσώπων ή πρακτόρων που έχουν στην Ελλάδα, σωρευτικά ή μη.

στ) Για νομικά πρόσωπα, εκτός των παραπάνω περιπτώσεων, κατά των εκπροσώπων αυτών.

Για τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο αυτή του παρόντος άρθρου προσωπική κράτηση διατάσσεται για τα χρέη προς το Δημόσιο και τρίτους πλην ιδιωτών που ήταν βεβαιωμένα κατά το χρόνο απόκτησης της πιο πάνω ιδιότητας ή βεβαιώθηκαν κατά τη διάρκεια που είχαν τη συγκεκριμένη ιδιότητα, ανεξάρτητα αν μεταγενέστερα απέβαλαν την ιδιότητα αυτή με οποιοδήποτε τρόπο ή για οποιαδήποτε αιτία, καθώς και για τα χρέη που βεβαιώθηκαν ανεξάρτητα από τη λύση ή μη των νομικών προσώπων, αλλά γεννήθηκαν ή ανάγονται στο χρόνο που είχαν την ιδιότητα αυτή.

Τα πρόσωπα για τα οποία δεν διετάσσεται προσωπική κράτηση κατά την ισχύουσα μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου νομοθεσία προσωποκρατούνται και για τις ήδη ληξιπρόθεσμες κατά την έναρξη της ισχύος του παρόντος νόμου οφειλές προς το Δημόσιο και τρίτους πλην ιδιωτών, μετά τέσσερις (4) μήνες από την έναρξη της ισχύος του.»

(16) βλέπε παραπάνω 15

Η δεύτερη κατηγορία παθητικώς νομιμοποιούμενων εκπροσώπων ή αντιπροσώπων της ΑΕ είναι οι διευθυντές ή εντεταλμένοι ή οι συμπράττοντες σύμβουλοι ή οι διοικητές ή οι γενικοί διευθυντές ή κάθε πρόσωπο που είναι εντεταλμένο είτε άμεσα από το νόμο είτε από ιδιωτική βούληση είτε από δικαστική απόφαση στη διοίκηση ή διαχείριση της ΑΕ. Εντεταλμένοι από το νόμο είναι τα μέλη του Δ.Σ. της ΑΕ, ενώ εντεταλμένοι από ιδιωτική βούληση είναι τα πρόσωπα που ορίζονται από το καταστατικό της εταιρίας.

Σωρευτική χρήση του μέτρου χωρεί του Προέδρου του Δ.Σ. και κατά ενός από τα πρόσωπα της δεύτερης κατηγορίας και επομένως, δεν επιτρέπεται η σωρευτική χρήση του μέτρου, κατά την διατύπωση του νόμου κατά δύο ή πλείονων προσώπων της δεύτερης κατηγορίας και κατά του Προέδρου του Δ.Σ. της ΑΕ. Επίσης, από τα πρόσωπα της δεύτερης κατηγορίας είναι δυνατή η προσωπική κράτηση μόνο ενός προσώπου και όχι η σωρευτική χρήση του μέτρου για πλείονα πρόσωπα της κατηγορίας αυτής. Δηλαδή, η δυνατότητα σωρευτικής χρήσης του μέτρου αναφέρεται και στις δύο κατηγορίες εκπροσώπων. Επιπλέον, και στην περίπτωση της σωρευτικής χρήσης του μέτρου, η ευχέρεια του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. να ζητήσει την σωρευτική προσωπική κράτηση εκπροσώπων ή αντιπροσώπων ΑΕ ελέγχεται από τα δικαστήρια για την τήρηση του προσήκοντος μέσου προς επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, δηλαδή σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας.

Ο νόμος αναφέρει περιοριστικά τα πρόσωπα με ορισμένες ιδιότητες στη διαχείριση ή διοίκηση της ΑΕ, κατά τον οποίο και μόνον χωρεί προσωπική κράτηση. Οι ιδιότητες αυτές προκύπτουν από το καταστατικό της εταιρίας ή μετά από απόφαση της γενικής συνέλευσης ή οι, με δικαστική απόφαση οριζόμενοι διαχειριστές, σε διαφορετική δε περίπτωση κάθε πρόσωπο, που ασκεί εκ του νόμου τη διαχείριση της εταιρίας.

Οφειλές Ε.Π.Ε.

Το μέτρο της προσωπικής κράτησης χωρεί, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 22 παρ. 4 του Ν. 2523/97⁽¹⁷⁾, κατά των διαχειριστών των ΕΠΕ και σε περίπτωση ελλείψεως αυτών κατά παντός εταίρου, έστω και μη διαχειριστή. Με αυτή τη διάταξη προστέθηκε η δυνατότητα σωρευτικής χρήσης του μέτρου. Η σωρευτική όμως χρήση δεν αναφέρεται και στους εταίρους και στους διαχειριστές, καθώς προϋπόθεση για την εφαρμογή του μέτρου κατά των εταίρων, είναι η για οποιαδήποτε αιτία απουσία των διαχειριστών. Κατά συνέπεια, το μέτρο της προσωπικής κράτησης μπορεί να εφαρμοσθεί σωρευτικά ή στους διαχειριστές ή στους εταίρους αν ελλείπουν οι πρώτοι.

Σύμφωνα με τη νομολογία ακόμη και αν ο διαχειριστής κηρύχθηκε σε πτώχευση και στην περίπτωση αυτή δεν προσωποκρατείται σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 67 παρ. 9 του ΚΕΔΕ, είναι δυνατή η προσωποκράτηση των μη διαχειριστών των εταίρων της ΕΠΕ. Η βεβαίωση χρέους ΕΠΕ σε δήμο γίνεται σε βάρος της εταιρίας και όχι σε βάρος των διαχειριστών της. Και στην περίπτωση αυτήν, τυγχάνει εφαρμογής η παρ. 3 και συνεπώς, για την

(17) άρθρο 22, παρ. 4, Ν. 2523/1997

«Οι διατάξεις περί προσωποκράτησης που ισχύουν για τα ληξιπρόθεσμα προς το Δημόσιο χρέη εφαρμόζονται και για χρέη προς τρίτους πλην ιδιωτών που εισπράττονται κατά τις διατάξεις του ν.δ/τος 356/1974 (Κ.Ε.Δ.Ε).»

προσωποκράτηση διαχειριστών ΕΠΕ, αρκεί η βεβαίωση των χρεών της ΕΠΕ κατά την διάρκεια της θητείας τους, έστω και αν απέβαλαν την ιδιότητα αυτή μεταγενέστερα ή διαλύθηκε η εταιρία.

Άλλες περιπτώσεις

Ειδικότερες περιπτώσεις ΝΠΙΔ για χρέη των οποίων διατάσσεται προσωπική κράτηση εκπροσώπων ή αντιπροσώπων τους είναι οι εξής:

1) Κατά των Προέδρων ή γενικών γραμματέων ή διαχειριστών των συνεταιρισμών και των σωματείων σωρευτικά ή μη. Η αναφορά των προσώπων αυτών είναι περιοριστική και συνεπώς δεν είναι δυνατή η προσωποκράτηση των συνεταίρων για χρέη του συνεταιρισμού.

2) Για αλλοδαπές επιχειρήσεις γενικά και για κάθε είδους αλλοδαπούς οργανισμούς κατά των διευθυντών ή αντιπροσώπων ή πρακτόρων στην Ελλάδα, σωρευτικά ή μη. Πρόβλεψη για αλλοδαπά ΝΠΙΔ υπήρχε και υπό το καθεστώς του άρθρου 69 ΚΕΔΕ, τα πρόσωπα δε κατά των οποίων χωρούσε προσωπική κράτηση ήταν οι πράκτορες και οι εκπρόσωποι, ενώ υπό το νέο καθεστώς προστέθηκαν και οι διευθυντές. Προβλέπεται επίσης η δυνατότητα σωρευτικής χρήσης του μέτρου, δυνατότητα η οποία δεν υπήρχε υπό το καθεστώς του άρθρου 69 ΚΕΔΕ.

3) Ειδική πρόβλεψη τίθεται όσον αφορά τα χρέη των ΟΕ και ΕΕ, η οποία δεν υπήρχε υπό το καθεστώς του άρθρου 69 ΚΕΔΕ. Με το νέο καθεστώς, για χρέη των ΟΕ και ΕΕ προσωπική κράτηση χωρεί κατά των εταίρων και διαχειριστών τους, χωρίς όμως να παρέχεται η δυνατότητα σωρευτικής χρήσης του μέτρου. Τα πρόσωπα αυτά, δηλαδή οι εταίροι και οι διαχειριστές, προκύπτουν από το καταστατικό της εταιρίας.

4) Για κοινοπραξίες, κοινωνίες, αστικές εταιρίες, που ασκούν επιχείρηση, κατά των εκπροσώπων τους και κατά των μελών τους, σωρευτικά ή μη. Για συμμετοχικές ή αφανείς εταιρίες που ασκούν επιχείρηση κατά των εκπροσώπων τους.

5) Τέλος, σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 22 του Ν. 2523/1997⁽¹⁸⁾ προσωποκράτηση χωρεί και κατά του διαχειριστή ή του διορισθέντος επόπτη της επιχείρησης, που τελεί υπό αναγκαστική διαχείριση μετά την πάροδο έξι μηνών από την ανάληψη των καθηκόντων τους. Η προσωποκράτηση επιτρέπεται για οποιοδήποτε χρέος, το οποίο δεν καταβάλλεται και καθίσταται ληξιπρόθεσμο και χρονικά πρέπει να έχει προκύψει μετά την ανάληψη των καθηκόντων των ανωτέρω προσώπων. Τυπικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή της διάταξης αυτής, η οποία είναι όμοια με αυτήν της παρ. 4 του άρθρου 69 του ΚΕΔΕ είναι: α) η ύπαρξη επιχείρησης που τελεί υπό αναγκαστική διαχείριση, β) προσωποκρατείται μόνο ο διαχειριστής ή ο επόπτης που διορίστηκε νόμιμα, γ) να έχει παρέλθει εξάμηνο από την ανάληψη των καθηκόντων τους, δ) να υπάρχει καθυστέρηση πληρωμής των πάσης φύσεως οφειλών της υπό αναγκαστική διαχείριση επιχείρησης, και ε) η παραπάνω οφειλές να έχουν προκύψει μετά την ανάληψη των καθηκόντων των παραπάνω προσώπων.

(18) άρθρο 22, παρ. 9, Ν. 2523/1997

«Προσωπική κράτηση χωρεί κατά του διαχειριστή ή τυχόν διορισθέντος επόπτη της επιχείρησης που τελεί υπό αναγκαστική διαχείριση, μετά εξάμηνο από της αναλήψεως των καθηκόντων τους, σε περίπτωση καθυστέρησης πληρωμής των πάσης φύσεως οφειλών της υπό αναγκαστική διαχείριση επιχείρησης προς το Δημόσιο και τρίτους πλην ιδιωτών των δημιουργουμένων από της αναλήψεως της διαχείρισης ή της εποπτείας.»

Με τη διάταξη του τελευταίου εδαφίου της παρ. 8 του άρθρου 22 του Ν. 2523/1997⁽¹⁹⁾ ρυθμίζεται ο χρόνος ευθύνης των εκπροσώπων και αντιπροσώπων ΝΠΙΔ, που αναφέρονται στα εδάφια α' έως στ' της ίδιας διάταξης. Γενικές προϋποθέσεις είναι το χρέος να είχε βεβαιωθεί κατά το χρόνο ανάληψης της θητείας τους ή να βεβαιώθηκε κατά την διάρκειά της, έστω και αν τα πρόσωπα αυτά είχαν χάσει κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης προσωποκράτησης την ιδιότητά τους, καθ' οιονδήποτε τρόπο. Επίσης τα πρόσωπα αυτά προσωποκρατούνται και μετά τη λύση του νομικού προσώπου, έστω και αν τα χρέη βεβαιώθηκαν κατά την διάρκεια της θητείας τους.

13. ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

Η εκτέλεση της δικαστικής απόφασης που διέταξε προσωπική κράτηση οφειλέτη του δημόσιου, συνίσταται στην σύλληψη και στην φυλάκισή του. Με την διάταξη του άρθρου 64 ΚΕΔΕ, ορίζονταν ότι κατά τη σύλληψη του καταδικασθέντος δεν είναι απαραίτητη η παρουσία μάρτυρα, και δεν συντασσόταν έκθεση. Μοναδική τυπική προϋπόθεση ήταν η ύπαρξη του εντάλματος προσωποκράτησης. Η διαδικασία αυτή είχε καταδικασθεί από νομολογία και θεωρία, ότι αντιστρατεύεται στο δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης του ενδιαφερόμενου, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 20, παρ. 2 Συντ. 75/86⁽²⁰⁾.

Για την εκτέλεση της απόφασης προσωποκράτησης για χρέη εκτός προς το δημόσιο και το ΙΚΑ, εφαρμογή έχει η διάταξη του άρθρου 5, Ν. 1867/89. Βασική τυπική προϋπόθεση για την εκτέλεση της απόφασης αποτελεί η τελεσιδικία της απόφασης, δηλαδή να μην προβλέπεται κατά της απόφασης ένδικο μέσο ή αυτό να μην έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα. Η σύλληψη διενεργείται από δικαστικό επιμελητή, στον οποίο πρέπει να επιδίδει έγγραφη παραγγελία σύλληψης. Ο δικαστικός επιμελητής, για τις ανάγκες της εκτέλεσης, προσλαμβάνει πάντοτε έναν τουλάχιστον μάρτυρα και συντάσσει σχετική έκθεση σύλληψης, όπου πρέπει να αναφέρονται και τα στοιχεία του μάρτυρα.

Με τη διάταξη του άρθρου 46 παρ. 1 εδ. β' του Ν. 2065/92⁽²¹⁾ είχε ρυθμιστεί το ζήτημα της εκτέλεσης, δηλαδή της σύλληψης του οφειλέτη, για χρέη προς το δημόσιο και ΙΚΑ και είχε οριστεί, ότι ο οφειλέτης που καταδικάσθηκε σε προσωπική κράτηση συλλαμβάνεται από αστυνομικό όργανο, που του επιδίδει την απόφαση του δικαστηρίου και συντάσσει σχετική έκθεση. Με το άρθρο 33 παρ.4, του Ν. 2214/94⁽²²⁾ η παραπάνω διάταξη καταργήθηκε και ορίστηκε, ότι σε 15 ημέρες από την καθαρογραφή της απόφασης στο οικείο βιβλίο της γραμματείας του εκδώσαντος την απόφαση δικαστηρίου η απόφαση διαβιβάζεται από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. στο αστυνομικό τμήμα της κατοικίας ή διαμονής του οφειλέτη προς εκτέλεση. Εκ πρώτης όψεως δεν φαίνεται οι παραπάνω διατάξεις

(19) βλέπε παραπάνω 15

(20) άρθρο 20, παρ. 2, Συντ. 75/86:

«Το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης του ενδιαφερόμενου ισχύει και για κάθε διοικητική ενέργεια ή μέτρο που λαμβάνεται σε βάρος των δικαιωμάτων ή συμφερόντων του.»

(21) βλέπε παραπάνω 6

(22) άρθρο 33, παρ. 4, Ν. 2214/1994

«Εντός δέκα πέντε (15) ημερών από την καταχώρηση καθαρογραμμένης της απόφασης στο οικείο βιβλίο της γραμματείας του Δικαστηρίου, η απόφαση διαβιβάζεται από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. στο αστυνομικό τμήμα της κατοικίας ή διαμονής του οφειλέτη προς εκτέλεση.»

να ρυθμίζουν το ίδιο ακριβώς θέμα, καθώς αυτή του Ν. 2065/1992 αναφέρεται στο ζήτημα της εκτέλεσης της ποινής και ρητά ορίζεται, ότι η σύλληψη γίνεται από αστυνομικό όργανο, ενώ εκείνη του Ν. 2214/1994 αναφέρεται σε διαδικαστικά ζητήματα πριν από την εκτέλεση, και όσον αφορά τη σύλληψη, υπάρχει η γενική αναφορά στα αστυνομικά όργανα χωρίς περαιτέρω αναφορά ως προς το διαδικαστικό τύπο της σύλληψης, ιδίως αν κατά τη σύλληψη του οφειλέτη απαιτείται επίδοση της σχετικής καταδικαστικής απόφασης. Από τα παραπάνω συνάγεται ότι η σχέση των δύο παραπάνω διατάξεων είναι συμπληρωματική.

Η παραπάνω τροποποίηση είχε ως συνέπεια να προκληθεί ένα νομοθετικό κενό στο ζήτημα της σύλληψης του οφειλέτη μετά το Ν. 2214/1994. Το νομοθετικό αυτό κενό συμπληρώθηκε από τη διάταξη του άρθρου 22 παρ. 7 του Ν. 2523/1997⁽²³⁾ και ο οφειλέτης του Δημοσίου συλλαμβάνεται από αστυνομικό όργανο αφού του επιδοθεί η σχετική δικαστική απόφαση και συνταχθεί, από το αστυνομικό όργανο σχετική έκθεση. Σε περίπτωση που δεν τηρηθούν οι όροι αυτοί, δηλαδή αν δεν επιδοθεί στον οφειλέτη η σχετική καταδικαστική απόφαση, ή αν δεν συνταχθεί έκθεση σύλληψης, επέρχεται ακυρότητα, η οποία μπορεί να προβληθεί με την ανακοπή του άρθρου 75 ΚΕΔΕ, χωρίς να αποκλείονται και πειθαρχικές κυρώσεις του αστυνομικού οργάνου. Κατά συνέπεια, η επίδοση της δικαστικής απόφασης περί προσωποκράτησης πρέπει να επιδίδεται από το αστυνομικό όργανο στον οφειλέτη κατά την σύλληψη του και να συντάσσεται έκθεση σύλληψης. Άλλωστε, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 6 του Ν. 1867/1989⁽²⁴⁾ ο διευθυντής της φυλακής παραλαμβάνει εκείνον που έχει συλληφθεί μόνο εφόσον του παραδοθεί η απόφαση περί προσωποκράτησης και αντίγραφο της έκθεσης σύλληψής του. Σε περίπτωση που κάποιος από τα έγγραφα αυτά δεν του παραδοθούν, είναι υποχρεωμένος να απόσχει από την παραλαβή και εγκλεισμό στη φυλακή του προσώπου που έχει συλληφθεί.

Με τη διάταξη του άρθρου 5 του Ν. 1867/89 τίθενται περιορισμοί ως προς την εκτέλεση της δικαστικής απόφασης, με την οποία διατάσσεται η προσωπική κράτηση οφειλέτη του Δημοσίου. Ειδικότερα, η δικαστική απόφαση δεν εκτελείται, δηλαδή δεν γίνεται η σύλληψη, μεταξύ της 7^{ης} εσπερινής και της 7^{ης} πρωινής ώρας. Η σύλληψη δεν διενεργείται, κατά τις εθνικές επετείους και κατά το χρονικό διάστημα από 23 Δεκεμβρίου έως 2 Ιανουαρίου, λόγω της εορτής των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς, όπως επίσης κατά τη διάρκεια της Μεγάλης Εβδομάδας των Παθών και του Πάσχα. Επίσης, κατά τη διάρκεια της ψηφοφορίας σε βουλευτικές, δημοτικές και κοινοτικές εκλογές οκτώ ημέρες πριν από αυτές και πέντε μετά τη λήξη τους. Ratio της διάταξης αυτής είναι να παρέχεται η δυνατότητα άσκησης του συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος του εκλέγειν και εκλέγεσθαι και της συμμετοχής του πολίτη στο πολιτικό

(23) άρθρο 22, παρ. 7, Ν. 2523/1997

«Το πρόσωπο κατά του οποίου διατάχθηκε προσωπική κράτηση συλλαμβάνεται από αστυνομικό όργανο που του επιδίδει την απόφαση του δικαστηρίου κατά τη σύλληψη και συντάσσει σχετική έκθεση.»

(24) άρθρο 6, παρ. 3, Ν. 1867/1989

«Ο διευθυντής της φυλακής παραλαμβάνει εκείνον που έχει συλληφθεί μόνο αν του παραδοθεί η απόφαση που διατάσσει την προσωπική του κράτηση και αντίγραφο της έκθεσης της σύλληψής τους.»

γίνεσθαι. Τέλος, η σύλληψη δεν εκτελείται στο χρονικό διάστημα από 1 έως 31 Αυγούστου.

Ως προς τους τοπικούς περιορισμούς, δεν επιτρέπεται η σύλληψη του καταδικασθέντος στον τόπο, όπου συνεδριάζει δικαστήριο. Ως δικαστήριο θεωρείται το όργανο, που σύμφωνα με τις διατάξεις του Συντ. 75/86 είναι επιφορτισμένο με δικαιοδοτική κρίση. Καταλήγοντας, δεν επιτρέπεται η σύλληψη σε καθιερωμένο τόπο ιερουργίας γνωστής Θρησκείας και όσο διαρκεί η ιερουργία.

Ο συλληφθείς μπορεί να προβάλλει, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 6 του Ν. 1897/89, αντιρρήσεις, οι οποίες μπορεί να είναι είτε ουσιαστικού είτε δικονομικού δικαίου ενστάσεις, όπως για παράδειγμα, ότι δεν είναι ο κατά νόμο υπόχρεος, ή ότι το χρέος του έχει παραγραφεί ή διαγραφεί ή ότι κατά τη διαδικασία της βεβαίωσης έλαβαν χώρα παραλείψεις ή ακυρότητες ή ότι ο νόμιμος τίτλος ακυρώθηκε με δικαστική απόφαση ή ότι ακυρώθηκε το φύλλο ελέγχου, με το οποίο βεβαιώθηκε το χρέος του ή ότι το χρέος εξοφλήθη ή ότι δεν υπόκειται σε προσωπική κράτηση ή ότι δεν του κοινοποιήθηκε η δικαστική απόφαση που διατάζει την προσωποκράτησή του, κτλ. Με τη διάταξη του άρθρου 46 του Ν. 2214/94 ορίστηκε, ότι αντιρρήσεις κατά της εκτέλεσης επιτρέπονται μόνο για την περίπτωση εξόφλησης της οφειλής ή συμψηφισμού αυτής και εκδικάζονται από τον πρόεδρο του αρμόδιου δικαστηρίου κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ. ΚΠολΔ.

Σε περίπτωση, που ο συλληφθείς προβάλλει αντιρρήσεις, οδηγείται αμέσως από το πρόσωπο που διενεργεί τη σύλληψη, δηλαδή είτε από το δικαστικό επιμελητή, είτε από το αστυνομικό όργανο, στο Πρόεδρο Πρωτοδικών του δικαστηρίου, που βρίσκεται στην περιφέρεια όπου έγινε η σύλληψη, ο οποίος δικάζει τις αντιρρήσεις σύμφωνα με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων του ΚΠολΔ.

Η απόφαση αυτή δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα, ούτε αναστέλλεται, αλλά σε περίπτωση, που ευδοκιμήσουν οι λόγοι των αντιρρήσεων, ο συλληφθείς δεν οδηγείται στις φυλακές. Η αρμοδιότητα των δικαστηρίων οριοθετείται από τη θεωρία της υποκείμενης αιτίας, και σε περίπτωση που η απαίτηση του δημοσίου θεμελιώνεται σε κανόνες ιδιωτικού δικαίου, αρμόδιος είναι ο Πρόεδρος του πολιτικού πρωτοδικείου, ενώ σε κάθε άλλη ο πρόεδρος του διοικητικού πρωτοδικείου. Οι αντιρρήσεις της παρ. 1, μπορούν να προταθούν, είτε προφορικά, είτε γραπτώς με δικόγραφο.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 7, παρ. 1, Ν. 1867/89⁽²⁵⁾, που προβλέπει την αυτοδίκαιη απόλυση, ο κρατούμενος απολύεται με τη συμπλήρωση της διάρκειας της προσωποκράτησης, που όρισε η καταδικαστική απόφαση. Η απόλυση διενεργείται με απόφαση του διευθυντή των φυλακών. Με

(25) άρθρο 7, παρ. 1, Ν. 1867/1989

«Ο κρατούμενος απολύεται:

α) αν συμπληρώθηκε η διάρκεια της προσωπικής κράτησης που ορίζει η απόφαση,

β) αν κατατεθεί στην αρμόδια αρχή ή στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων το χρέος, για το οποίο επιβλήθηκε η προσωπική κράτηση μαζί με τους τόκους που οφείλονται ήδη και τα έξοδα της εκτέλεσης και κατατεθεί το γραμμάτιο στο γραμματέα του πρωτοδικείου, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η φυλακή,

γ) αν ο κρατούμενος συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας του.»

τη διάταξη του άρθρου 7, παρ. 2, Ν. 1867/89⁽²⁶⁾ προβλέπεται δυνητική απόλυση στην περίπτωση, που κατατεθεί στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων το χρέος, για το οποίο επιβλήθηκε η προσωπική κράτηση.

Η δυνατότητα της αναστολής προσωπικής κράτησης του κρατούμενου ρυθμίζεται από τη διάταξη του άρθρου 7, παρ. 3, Ν. 1867/89⁽²⁷⁾ και από το άρθρο 46 του Ν. 2065/92⁽²⁸⁾. Στην πρώτη περίπτωση, αν καταβληθεί στην αρμόδια αρχή ή στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων μέρος του χρέους το καθ' ύλην αρμόδιο δικαστήριο δικάζοντας με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων του ΚΠολΔ μπορεί να διατάξει για χρονικό διάστημα όχι άνω των τριών μηνών την αναστολή της φυλάκισης του κρατουμένου.

Με τη διάταξη του άρθρου 46, παρ. 2, του Ν. 2065/92, παρέχεται επιπλέον η δυνατότητα αναστολής ή διακοπής της διαδικασίας προσωπικής κράτησης οφειλετών του Δημοσίου, για ορισμένες, περιοριστικά αναφερόμενες στις διατάξεις του νόμου περιπτώσεις. Οι προϋποθέσεις, για την εφαρμογή της εν λόγω διάταξης, είναι οι εξής:

α) ο οφειλέτης του Δημοσίου, να έχει ανταπαίτηση κατά του Δημοσίου, από οποιαδήποτε νόμιμη αιτία, χωρίς να απαιτείται αυτή να είναι βέβαιη και εκκαθαρισμένη,

β) η ανταπαίτηση πρέπει να είναι ίση ή ανώτερη του χρέους του οφειλέτη, για το οποίο διατάσσεται η προσωποκράτησή του,

γ) η ανταπαίτηση να προκύπτει από έγγραφα στοιχεία, χωρίς ο νόμος να θέτει περιορισμούς, ως προς τον τύπο των εγγράφων, με συνέπεια η εκτίμηση να είναι ελεύθερη, και κάθε πρόσφορο έγγραφο να είναι δυνατό να προσκομιστεί, και

δ) η υποβολή σχετικού αιτήματος, προφορικά ή γραπτά, είτε ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου, είτε ενώπιον του επισπεύδοντος Δημοσίου.

Το αρμόδιο δικαστήριο δικάζει με τη διάταξη του άρθρου 46, παρ. 2 του Ν. 2065/1992 την αναστολή ή διακοπή της διαδικασίας. Τα αποτελέσματα του συμψηφισμού έχουν αναδρομική ισχύ και ανάγονται στο χρονικό εκείνο σημείο κατά το οποίο προέκυψαν οι αμοιβαίες απαιτήσεις και συνεπώς αίρονται όλες οι μετά του χρονικού αυτού σημείου έννομες συνέπειες.

(26) άρθρο 7, παρ. 2, Ν. 1867/1989

«Στην περίπτωση α' της προηγούμενης παραγράφου η απόλυση γίνεται από το διευθυντή της φυλακής. Στις άλλες περιπτώσεις διατάσσεται από τον πρόεδρο του καθ' ύλην, αρμόδιου, κατά τις διατάξεις του άρθρ. 3 του παρόντος νόμου, δικαστηρίου στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η φυλακή, ο οποίος δικάζει κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ. Κ.Πολ.Δ.»

(27) άρθρο 7, παρ. 3, Ν. 1867/1989

«Με απόφαση του προέδρου του καθ' ύλην αρμοδίου, κατά τις διατάξεις του άρθρ. 3 του παρόντος νόμου, δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η φυλακή, ο οποίος δικάζει κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ. Κ.Πολ.Δ., η προσωπική κράτηση αναστέλλεται, για χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο των τριών μηνών, αν ο κρατούμενος καταβάλει στην αρμόδια αρχή ή στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων τμήμα του χρέους του που κατά την κρίση του προέδρου του δικαστηρίου είναι εύλογο, σε σχέση με το συνολικό ύψος του χρέους. Το δικαίωμα αυτό δεν είναι δυνατό να ασκηθεί από τον κρατούμενο περισσότερο από δύο φορές.»

(28) βλέπε παραπάνω 6

Τέλος, σχετική είναι και η διάταξη του άρθρου 22 παρ. 10 του Ν. 2523/1997⁽²⁹⁾, με την οποία προστέθηκε μία επιπλέον δυνατότητα αναστολής εκτέλεσης απόφασης για προσωποκράτηση, όπου προβλέπεται διευκόλυνση της τμηματικής καταβολής του χρέους κατά τις κείμενες διατάξεις και για όσο χρόνο διαρκεί η ρύθμιση. Αναγκαία προϋπόθεση είναι ο οφειλέτης να τηρήσει τους όρους της. Αν ο οφειλέτης δεν καταβάλλει το σύνολο της δόσης του εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας ή την υποβάλλει εκπρόθεσμα, τότε αίρεται η αναστολή.

Αν ο κρατούμενος ασθενήσει ή είναι ήδη ασθενής, εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 8, Ν. 1867/1989, η οποία αποτελεί απόρροια των αρχών του κράτους δικαίου και του κοινωνικού κράτους. Σύμφωνα μ' αυτήν στις ανωτέρω περιπτώσεις παρέχονται τρεις δυνατότητες στον κρατούμενο. Ειδικότερα, επιτρέπεται η κράτησή του σε νοσοκομείο ή είναι δυνατόν να μεταβεί στο εξωτερικό για λόγους υγείας και τέλος, προβλέπεται η δυνατότητα αποφυλάκισής του, αν η ασθένεια είναι τέτοια ώστε να συνεπάγεται άμεσο κίνδυνο για την ζωή του.

Οι παραπάνω ευνοϊκές δυνατότητες διατάζονται από τον πρόεδρο του αρμόδιου δικαστηρίου, ο οποίος έχει διατάξει την προσωποκράτηση του οφειλέτη δημοσίου, ύστερα από σχετική αίτηση του ενδιαφερομένου. Ο έλεγχος που ασκεί στην συγκεκριμένη περίπτωση ο δικαστής, είναι έλεγχος σκοπιμότητας για να κρίνει αν τελικά είναι αναγκαία η αποφυλάκιση ή η κράτηση του ασθενή σε άλλο χώρο, στοιχεία που αποτελούν αντικείμενο της απόδειξης. Ο αρμόδιος Πρόεδρος δικάζει κατά την διαδικασία των εργατικών διαφορών του ΚΠολΔ, δηλαδή σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 663 επ. ΚΠολΔ. Ο σκοπός του νομοθέτη στη συγκεκριμένη περίπτωση συνίσταται στη ταχεία εκδίκαση της υπόθεσης, έτσι ώστε να ικανοποιηθεί άμεσα το αίτημα του κρατούμενου και να αποφευχθεί η επιδείνωση της υγείας του.

Με την διάταξη του άρθρου 9 ρυθμίζονται οι διαφορές που προκύπτουν με την εκτέλεση της δικαστικής απόφασης που διέταξε την προσωπική κράτηση οφειλέτη του δημοσίου. Δεν αναφέρεται, δηλαδή, στις διαφορές που προκύπτουν κατά την εκτέλεση της σχετικής απόφασης, και για το λόγο αυτό δεν πρέπει να συγχέεται με τις αντιρρήσεις των άρθρων 6 και 8 του Ν. 1867/1989. Θεμέλιο της διάταξης αυτής είναι οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 1054 ΚΠολΔ⁽³⁰⁾.

Αντικείμενο της σχετικής διάταξης, είναι κάθε διαφορά σχετική με την εκτέλεση της προσωπικής κράτησης. Οι διαφορές αυτές εισάγονται στο αρμόδιο,

(29) άρθρο 22, παρ. 10, Ν.2523/1997

«10. Με την παροχή διευκόλυνσης τμηματικής καταβολής του χρέους κατά τις κείμενες διατάξεις και για όσο χρόνο διαρκεί η ρύθμιση και ο οφειλέτης είναι συνεπής με τους όρους αυτής, αναστέλλεται η εκτέλεση της απόφασης προσωποκράτησης ή αν έχει αρχίσει διακόπτεται. Σε περίπτωση εξόφλησης ή διαγραφής του χρέους για το οποίο διατάχθηκε προσωπική κράτηση, η απόφαση δεν εκτελείται.»

(30) άρθρο 1054, παρ. 1 & 2, ΚΠολΔ: «1. Κάθε διαφορά σχετική με την εκτέλεση της προσωπικής κράτησης υπάγεται, αν δεν ορίζεται διαφορετικά, στην αρμοδιότητα του πολυμελούς πρωτοδικείου στην περιφέρεια του οποίου εκτελείται. Ο πρόεδρος του δικαστηρίου αυτού ορίζει σύντομη δικάσιμο, και την προθεσμία για να κλητευθεί ο αντίδικος εκείνου που προσφεύγει. 2. Η προθεσμία της ανακοπής ερημοδικίας και της έφεσης κατά της απόφασης που εκδίδεται σύμφωνα με την παράγραφο είναι πέντε ημέρες, αλλά ούτε αυτή ούτε και η άσκησή των ένδικων μέσων αναστέλλουν την εκτέλεση.»

σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν. 1867/1989⁽³¹⁾, δικαστήριο. Έτσι, στην περίπτωση της αρμοδιότητας των διοικητικών δικαστηρίων, ασκείται ανακοπή ενώπιον του κατά τόπο αρμόδιου Μονομελούς Πρωτοδικείου. Το δικόγραφο της ανακοπής πρέπει να πληροί τα στοιχεία του δικογράφου της προσφυγής κατά τον ΚΦΔ, ενώ της αγωγής όσα προβλέπονται από τον ΚΠολΔ. Κατά τόπο αρμόδιο είναι το δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου έχει εκτελεστεί η σχετική απόφαση. Ο πρόεδρος του δικαστηρίου αυτού ορίζει σύντομη δικάσιμο και την προθεσμία για να κλητευθεί ο αντίδικος εκείνου που προσφεύγει. Αντικείμενο του ένδικου βοηθήματος του άρθρου 9 του Ν. 1867/89⁽³²⁾, είναι η απόλυση του κρατούμενου

(31) άρθρο 3, Ν. 1867/1989

1.α. Την προσωπική κράτηση, της οποίας η διάρκεια δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος, διατάσσει με απόφασή του το αρμόδιο σύμφωνα με την περίπτωση β' δικαστήριο.

Άλλη αίτηση προσωπικής κράτησης για το ίδιο χρέος δεν μπορεί να υποβληθεί. Νέα αίτηση μπορεί να υποβληθεί μόνο εφόσον συντρέχουν εκ νέου οι σχετικές προϋποθέσεις και μόνο μετά την παρέλευση έξι μηνών από την εκτέλεση της προηγούμενης απόφασης του δικαστηρίου και την απόλυση του κρατουμένου.

β. Η αίτηση για προσωπική κράτηση δικάζεται, αν ο νόμιμος τίτλος αποδεικνύει απαίτηση δημόσιου χαρακτήρα, από τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο ή, αν ο νόμιμος τίτλος αποδεικνύει απαίτηση ιδιωτικού χαρακτήρα, από το μονομελές πολιτικό πρωτοδικείο της περιφέρειας όπου έχει την έδρα της η αρχή η οποία είναι, κατά τις διατάξεις της παρ. 2 του προηγούμενου άρθρου, αρμόδια για να την υποβάλει.

2. Το διοικητικό δικαστήριο δικάζει κατά την διαδικασία που ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 73 του Κ.Ε.Δ.Ε και το πολιτικό δικαστήριο κατά την τακτική διαδικασία.

3. Στις περιπτώσεις όπου οι κείμενες διατάξεις τάσσουν προθεσμία, μέσα στην οποία είναι δυνατή η δικαστική αμφισβήτηση του νόμιμου τίτλου, η απόφαση για προσωπική κράτηση δεν μπορεί να εκτελεσθεί πριν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία αυτή ή πριν εκδοθεί τελεσίδικη δικαστική απόφαση, εκτός αν η δικαστική απόφαση, που εκδίδεται σε πρώτο βαθμό είναι, κατά νόμο, εκτελεστή.

4. Αν εκκρεμεί σε άλλο δικαστήριο δίκη ως προς το κύρος του νόμιμου τίτλου, αντίγραφο της αίτησης για προσωπική κράτηση είναι δυνατό να διαβιβασθεί, με την επιμέλεια οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, στο δικαστήριο αυτό. Η διαβίβαση αυτή ισοδυναμεί με αίτηση προτίμησης, η οποία γίνεται υποχρεωτικώς δεκτή.

5. Το αρμόδιο κατά τις διατάξεις της παραγράφου 2 δικαστήριο αποφασίζει την προσωπική κράτηση αν κρίνει ότι το μέτρο αυτό είναι, ιδίως εν όψει του ύψους του χρέους, αναγκαίο και πρόσφορο για την εξόφληση του χρέους καθώς και ότι η λήψη του μέτρου αυτού είναι το μόνο μέσο, κατ' αποκλεισμό κάθε άλλου προβλεπόμενου από τις κείμενες διατάξεις αναγκαστικού μέτρου είσπραξης δημοσίων εσόδων, ικανοποίησης της σχετικής απαίτησης. Το δικαστήριο κρίνει με βάση οποιαδήποτε κατάλληλα αποδεικτικά μέσα επιτρέπει ο νόμος και αν ακόμα δεν τα επικαλέστηκαν οι διάδικοι.

(32) άρθρο 9, Ν. 1867/1989

1. Κάθε διαφορά σχετική με την εκτέλεση της προσωπικής κράτησης υπάγεται, αν δεν ορίζεται διαφορετικά, στην αρμοδιότητα του αρμόδιου, κατά τις διατάξεις του άρθρ. 3 του παρόντος νόμου, δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου εκτελείται η σχετική απόφαση. Ο πρόεδρος του δικαστηρίου αυτού ορίζει σύντομη δικάσιμο και την προθεσμία για να κλητεύει ο αντίδικος εκείνου που προσφεύγει.

2. Η προθεσμία της ανακοπής ερημοδικίας και της έφεσης κατά της απόφασης που εκδίδεται σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο είναι πέντε ημέρες, αλλά ούτε αυτή ούτε και η άσκηση των ένδικων αυτών μέσων αναστέλλουν την εκτέλεση.

3. Σε περίπτωση προσφυγής κατά την παρ. 1, ο πρόεδρος του αρμόδιου, κατά τις διατάξεις του άρθρου 3 του παρόντος νόμου δικαστηρίου, δικάζοντας κατόπιν αιτήσεως του οφειλέτη, κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ. Κ.Πολ.Δ., μπορεί να διατάξει την αναστολή της αναγκαστικής εκτελέσεως με εγγύηση ή και χωρίς εγγύηση, αν κρίνει ότι η προσωπική κράτηση θα προξενήσει βλάβη στον αιτούντα.

και οι λόγοι που αναφέρονται σε θέματα διαφορετικά της εκτέλεσης της απόφασης προσωποκράτησης, δεν γίνονται δεκτοί, καθώς αφενός δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος άρθρου και αφετέρου καλύπτονται, ενδεχομένως, από το δεδικασμένο άλλων αποφάσεων.

Κατά της απόφασης, επιτρέπεται η άσκηση των ενδίκων μέσων της έφεσης και της ανακοπής ερημοδικίας, όπως εμμέσως συνάγεται από την παρ. 2. Η σχετική προθεσμία είναι πέντε ημέρες, αλλά ούτε αυτή ούτε η άσκηση των ενδίκων αυτών μέσων αναστέλλουν την απόφαση.

Τέλος, με την διάταξη της παρ. 3 και μετά την άσκηση της κατά την παρ. 1 αγωγής ή προσφυγής, επιτρέπεται η αναστολή εκτέλεσης της απόφασης, με εγγύηση ή και χωρίς εγγύηση. Αρμόδιος είναι ο Πρόεδρος του κατά την παρ. 1 δικαστηρίου, ο οποίος εκδικάζει κατά την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων του ΚΠολΔ (άρθρα 686 επ.) και ουσιαστική προϋπόθεση για το παραδεκτό της αίτησης είναι η πιθανολόγηση επέλευσης βλάβης στον κρατούμενο. Εφαρμογή τυγχάνουν οι σχετικές με την εγγυοδοσία διατάξεις των άρθρων 162 επ. ΚΠολΔ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

ΓΝΩΜΕΣ ΥΠΕΡ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ

Μερικοί υποστηρίζουν ότι η προσωπική κράτηση αποτελεί βάρβαρη ταπείνωση του ανθρώπου. Η μετατροπή του ανθρώπου από υπέρτατη αξία της έννομης τάξης σε πράγμα, από αυτοσκοπό σε μέσο για την επίτευξη άλλου σκοπού, οσοδήποτε κοινωνικά αποδεκτή κι αν είναι η επιδίωξη του τελευταίου είναι φυσικό να στιγματίζεται ως αντίφαση στο δικαίωκό μας σύστημα. Ο περιορισμός και η στέρηση της ελευθερίας προσβάλλουν την αξία του ανθρώπου ως προσωπικότητα με ατομική, κοινωνική και ηθική διάσταση. Η προσωπική ελευθερία και ο άνθρωπος ως φορέας της αντιμετωπίζεται ως μέσο εκβιασμού και υποβαθμίζεται σε αντικείμενο εγγυοδοσίας. Υπέρ της συνταγματικότητας της προσωπικής κράτησης τάχθηκε μια μικρή μειοψηφία η οποία υποστήριξε ότι ο θεσμός δεν είναι αντισυνταγματικός δεδομένου ότι οι σχετικές ρυθμίσεις θεσπίστηκαν για λόγους γενικότερου δημόσιου και κοινωνικού συμφέροντος και κυρίως από την ανάγκη διασφάλισης του αγαθού της εμπορικής πίστης και εξασφάλιση της ισορροπίας στις συναλλαγές και στον κρατικό προϋπολογισμό.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η επιβολή προσωπικής κράτησης είναι θεμιτή, σύννομη και συνταγματικά επιτρεπτή μόνο όταν αποτελεί πρόσφορο μέσο για την ικανοποίηση των αξιώσεων του Δημοσίου και δεν υπάρχουν άλλες ηπιότερες λύσεις. Η επιβολή αυτή θα είναι δέουσα αν είναι σύμφωνη με την αρχή της καλής πίστης και δεν προσβάλλει τον πυρήνα των ατομικών δικαιωμάτων. Σε αντίθετη περίπτωση, το άτομο μετατρέπεται σε μέσο προς επιδίωξη σκοπού και ο θεσμός αυτός καταπατά έτσι την ανθρώπινη αξία και αξιοπρέπεια.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εργασία αυτή φέρει τον τίτλο «Προσωπική Κράτηση» και αποτελείται από 3 κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο εξετάζεται υπό το πρίσμα του συνταγματικού δικαίου η αξία του ανθρώπου, η προσωπική ελευθερία και ασφάλεια καθώς επίσης γίνεται μια πρώτη προσέγγιση στην έννοια της προσωπικής κράτησης. Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται λόγος για την προσωπική κράτηση στο εμπορικό και πτωχευτικό δίκαιο. Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύεται η προσωποκράτηση για χρέη προς το Δημόσιο. Η εργασία ολοκληρώνεται με την παράθεση απόψεων υπέρ και κατά του εκτιθέμενου θεσμού καθώς και με τη διατύπωση συμπεράσματος σχετικού με τη συνταγματικότητα του θεσμού.

SUMMARY

The working above is entitled “ Imprisonment” and consists of three chapters. Firstly, human value , personal freedom and security are examined under the Constitutional Law. Additionally, the meaning of the institution of imprisonment is approached at the same chapter. Nextly, the second chapter deals with the institution of imprisonment at the Commercial Law and Law of Bankruptcy. Thirdly, the institution of imprisonment at debts towards the State is examined at the third chapter. To sum up, this working ends with a display of opinions and a conclusion, which are for and against the constitutionality of the institution.

ΛΕΞΕΙΣ – ΚΛΕΙΔΙΑ

	Σελ.
αίτηση προσωποκράτησης	10, 11, 12, 13
αλλοδαπές επιχειρήσεις	16
αναστολή προσωπικής κράτησης	20, 21
ανθρώπινη αξία	5
ανθρώπινη αξιοπρέπεια	4, 5
απόλυση κρατουμένου	19, 20, 22, 23
αρχή αναλογικότητας	5, 7, 15
ασφαλιστικά μέτρα	10, 11, 23
βεβαιωτικός τίτλος	12
διαχειριστής	15, 16
διευθυντής φυλακής	18, 19
δικαστικό ένταλμα	7
δικαστικός επιμελητής	17
διοικητική εκτέλεση	10
Διοικητικό Συμβούλιο	14, 15
διορισθείς επόπτης επιχείρησης	16
εμπορική απαίτηση	8
Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου	13, 14, 16
οφειλές Α.Ε.	14, 15
οφειλές ΕΠΕ	15, 16
περιορισμοί	18
προβολή αντιρρήσεων	19
προσωπική ασφάλεια	4
προσωπική ελευθερία	4, 5, 6
πτωχευτικό δικαστήριο	8, 9
σύλληψη	4, 17, 18, 19
χρέη Ο.Ε.	16
χρέη Ε.Ε.	16

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) Βεγλερής Φ., Η σύμβαση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και το Σύνταγμα, Εκδόσεις Σάκκουλα 1977
- 2) Γέροντας Α. – Ψάλτης Α., Δημοσιονομικό Δίκαιο, τ. Α', Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα 1998
- 3) Γεωργόπουλος Κ., Επιτομή Συνταγματικού Δικαίου, Εκδόσεις Σάκκουλα, γ' έκδοση, 1991
- 4) Δαγτόγλου Π., Συνταγματικό Δίκαιο, Ατομικά Δικαιώματα, τ. Α', Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 1991
- 5) Δημητρόπουλος Α., Συνταγματικά Δικαιώματα, Παραδόσεις Συνταγματικού Δικαίου, τ. Γ', 1^η έκδοση, Αθήνα 2004
- 6) Δημητρόπουλος Α., Κοινωνικός ανθρωπισμός και ανθρώπινα δικαιώματα ΝοΒ 1980, 1655 – 1661, 1834 – 1835
- 7) Κοτσίρης Λ., Πτωχευτικό Δίκαιο, 1991
- 8) Λαναράς Κων., Η ασφάλιση στο ΙΚΑ, Αθήνα 2004
- 9) Μανιτάκης Αντ., Το υποκείμενο των συνταγματικών δικαιωμάτων κατά το άρθρο 25 παρ. 1 Συντ., Εκδόσεις Σάκκουλα, 1981
- 10) Παραράς Π., Το Σύνταγμα του 1975 – Corpus 1, Εκδόσεις Σάκκουλα, 1982
- 11) Περράκης Εμμ., Γενικό Μέρος Εμπορικού Δικαίου, Νομική Βιβλιοθήκη, Έκδοση 2000
- 12) Ράικος Α., Συνταγματικό Δίκαιο, Β' β', Εκδόσεις Σάκκουλα, 1984
- 13) Φινοκαλιώτης Κων., Φορολογικό Δίκαιο, β' έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, 1999
- 14) Χρυσόγονος Κ., Ατομικά & Κοινωνικά Δικαιώματα, 2^η έκδοση, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2002
- 15) Χρυσός Ε., Η προσωπική κράτηση για χρέη στο Δημόσιο μετά τον Νέο Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (Ν. 2717/99), Εκδόσεις Σάκκουλα, 2000